METODE DE PREDARE LA LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ ÎN GIMNAZIU: MUNCA INDIVIDUALĂ VS. MUNCA ÎN GRUP I

Ingrid Cezarina-Elena Bărbieru (Ciochină)
PhD. Student, "Lucian Blaga"University of Sibiu

Abstract: This paper aims to present two interesting and challenging methods of organizing didactic activities - individual work and group work – and their role / impact during the Romanian Language and Literature class. Our paper joins the nowadays international educational tendencies, which focus on communication and relationship, as key factors of the intercultural dialogue. Given the fact that all the European strategies target objectives such as: intercultural dialogues, intercultural exchanges, open-mindedness, our paper situates itself in this targeted area, by the interest in encouraging and promoting interactive methods of learning among teachers and students.

Keywords: team work, individual work, language, literature, intercultural dialogue

Unul dintre subiectele de maximă actualitate în ceea ce privește metodica predării, îl reprezintă utilizarea metodelor interactive. Fie că este vorba de copii, adolescenți sau adulți, procesul instructiv-educativ trebuie să țină seama de o serie de factori cît mai variați. Referindu-ne în mare parte la noile tendințe referitoare la metodologia predării Limbii si Literaturii Române în gimnaziu, vom analiza specificul muncii individuale şi muncii în grup şi rolul acestora în predarea disciplinei menționate. Demersul nostru are în vedere alinierea la strategiile europene şi naţionale, care vizează în mod constant, comunicarea şi relaţionarea, ca factori cheie ai dialogului intercultural. În comunitatea europeană, cultura reprezintă un element vital în cadrul relaţiilor internaţionale. De aceea, schimburile culturale, diagolurile interculturale şi deschiderea spre celălalt, reprezintă obiectivele către care tind strategiile europene şi naţionale. Interculturalitatea implică astfel dezvoltarea competenţelor cheie pentru educarea şi formarea de-a lungul vieţii.

Lucrarea de faţă îşi propune să demonstreze în ce măsură cele două metode au un impact pozitiv asupra procesului instructiv-educativ şi în ce măsură vizează dezvoltarea competenţelor cheie regăsite în strategia europeană şi naţională pentru dezvoltarea armonioasă a indivizilor.

Organizarea didactică a procesului de învăţământ cuprinde un ansamblu de reguli şi de norme sub forma unor acţiuni, cu ajutorul cărora se desfăşoară şi se coordonează activităţile educaţionale. Este necesar ca aceste acţiuni să utilizeze totalitatea resurselor educaţionale (didactice, umane, materiale, informatice), pentru a dirija sarcinile, relaţiile stabilite, rolurile, în funcţie de obiectivele stabilite iniţial. Îmbunătăţirea şi, în special, perfecţionarea procesului pedagogic presupune crearea unui cadru organizat destinat atingerii obiectivelor instructiv-educative amintite anterior. Acest cadru se realizează îndeosebi prin apelul la organizare, ca principiu-cheie al procesului de învăţământ. Măsurile necesare creării unui cadru organizat implică:

- Structurarea clară şi eficientă a timpului efectiv de predare-învăţare;
- Identificarea metodelor şi mijloacelor necesare derulării demersului stabilit;
- Abordarea şi diversificarea tuturor formelor de organizare a activităţilor din cadrul lecţiei (frontală, individuală, pe grupe / perechi);
- Valorificarea formelor de organizare a activităţii didactice specifice procesului instructiv-educativ precum: activităţile practice, vizitele, drumeţiile, excursiile de studiu, etc.

BDD-A27961 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:59:16 UTC)

Activitatea frontală reprezintă activitatea specifică predării tradiţionale, fiind cea mai veche şi cea mai des utilizată activitate în procesul instructiv-educativ. Ponderea acestei activităţi scade treptat în învăţământul modern, fiind înlocuită în special cu activitatăţile pe grupe sau cu cele individuale. Această activitate oferă profesorului rolul fundamental ca implicare şi coordonare a procesului de predare. Profesorul devine centrul tuturor activităţilor demarate, instruirea şi învăţarea realizîndu-se doar în limitele impuse de către acesta. Conţinutul acestei activităţi consta, pînă nu demult, în simpla transmitere de cunoştinţe, bazate exclusiv pe materialele furnizate de către profesor şi pe cunoştinţele sale de specialitate. Activitatea frontală presupune rolul de conducător al profesorului, care, nu doar transmite informaţii, ci îşi impune şi propria voinţă asupra modului de organizare a orei, respectiv a clasei.

Dar activitatea frontală a fost redefinită odată cu modernizarea procesului de învăţământ şi odată cu plasarea elevului în centrul demersului didactic. Astfel, rolurile se modifică, profesorul devine doar un organizator şi un coordonator al procesului didactic, iar elevul devine „actorul principal" care ghidează şi în funcţie de care se realizează instruirea. Nevoile de învăţare ale elevului devin principiul esenţial pe care se fundamentează orice fel de activitate didactică. Profesorul devine îndrumătorul elevului prin cunoaştere şi formare, dobîndind rolul de îndrumător, de „partener" al procesului de învăţare, destinat exclusiv elevului şi pliat pe nevoile acestuia. Activitatea frontală este astfel reprezentată de activitatea cu întreaga clasă şi caracterizează, de regulă toate etapele demersului educativ: etapa iniţială a demersului didactic, şi anume enunţarea obiectivelor lecţiei şi pregătirea cadrului de desfăşurare; dirijarea învăţării, în cazul predării propriu-zise (explicarea noţiunilor), dar şi etapa finală a lecţiei, ce include asigurarea feedbackului (în momentul în care se dezbat rezultatele activităţilor desfăşurate sau în momentul în care se fac aprecierile cu privire la munca depusă).

Avantaje:

- dezvoltarea unei unităţi a grupului de elevi prin metoda muncii egale;
- benefică pentru explicarea, argumentarea şi expunerea unor noţiuni fundamentale;
- sensibilizarea aderării la o opinie, la o idee, atunci cînd se doreşte modelarea unor principii şi a unor concepţii;
- principiul tratării nediferenţiate impune respectul şi susţine dezvoltarea armonioasă a individului.

Această formă de organizare implică dezvoltarea relaţiei profesorului cu întreg colectivul unei clase. Este necesar ca profesorul să valorifice potenţialul clasei ca grup de indivizi cu idei şi opinii diferite, antrenîndu-i în dezvoltarea capacităţilor de receptare şi implicare. Un astfel de context pedagogic deţine, desigur, şi o serie de lacune, printre care:

Dezavantaje:

- raportarea la nivelul mediu al clasei, şi anume nivelul mediu de cunoştinţe deţinute de majoritatea elevilor colectivului respectiv;
- dezvoltarea limitată a motivaţiei şi a aptitudinilor individuale;
- apariţia unor probeleme de relaţionare între elevi (între cei cu performanţe ridicate şi cei cu performanţe scăzute);
- reducerea comunicării şi învăţării prin cooperare.

Activitatea frontală este specifică: lecţiei, seminarului, activităţilor ce ţin de practica în diferite cabinete de specialitate, laboratoarelor, vizitelor de studiu, etc.

Activitatea pe grupe presupune organizarea clasei în funcţie de caracteristiticile sale ca grup social, alcătuit din indivizi diferiti, cu nevoi de învăţare diferite. Psihologia socială a demonstrat că individul se dezvoltă din punct de vedere mental, rareori individual, ci mai ales

BDD-A27961 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:59:16 UTC)

relaţionînd cu ceilalţi. Prin transmiterea informaţiilor şi prin relaţionarea cu ceilalţi, individul se formează în procesul pedagogic, în funcţie de două coordonate cheie, pe care le presupune clasa, ca grup social:

1. Angajarea într-o competiţie specifică;
2. Cooperarea cu ceilalţi pentru rezolvarea unei sarcini.

Interacţiunea de care am amintit deţine un efect benefic asupra dezvoltării individului în raport cu ceilalţi şi cu ajutorul celorlalţi. Performanţele individuale capătă sensuri bine delimitate în contextul grupului. Această interacţiune nu presupune schimbări doar de ordin cognitiv, ci şi de ordin social, prin însuşirea şi valorificarea modelelor de comportament, prin cooperare, prin asumarea responsabilităţii, prin luarea deciziilor şi prin cunoaşterea particularităţilor individuale ale celorlaţi. Profesorul are un rol esenţial şi decisiv în organizarea clasei sub această formă, în special datorită faptului că îşi asumă rolul de coorodonator şi de organizator al întregului grup, fiindu-i necesare abilităţi şi competenţe diverse. În primul rînd este vorba despre abilitatea de a cunoaşte trăsăturile individuale ale elevilor, pentru a-i putea plasa şi coorodona în poziţii optime dezvoltării lor, la nivelul grupului. În al doilea rînd este vorba de capacitatea de coordonare şi de administrare a subgrupelor alcătuite, prin menţinerea unei atmosfere optime de studiu.

Avantaje:

- Reuşeşte să activeze în totalitate clasa de elevi, fiecărui elev fiindu-i atribuită o sarcină anume;
- Dezvoltă capacităţi de comunicare, interacţionare şi cooperare alături de ceilalţi colegi;
- Stimulează motivaţia şi creativitatea prin angajarea în competiţie alături de ceilalţi;
- Susţine dezvoltarea individuală prin plasarea elevului în centul demersului didactic, îmbunătăţind şi valorificînd abilităţile individuale;
- Permite diferenţierea sarcinilor de învăţare.

Dezavantaje:

- Impune dificultăţi de gestionare şi administrare a timpului, a mijloacelor didactice, a disciplinei pe parcursul desfăşurării activităţii;
- Teama de implicare şi de relaţionare este o cauză des întîlnită;
- Apariţia conflictelor poate implica dificultăţi la nivelul coordonării clasei.

Activitatea pe grupe este specifică: lucrărilor practice, în special cînd este vorba de anumite experienţe şi observaţii, sau în cazul unor sarcini diferite sau a unei sarcini comune care conţin aceeaşi rezolvare şi contribuie la elucidarea aceleiaşi probleme, ale căror rezultate pot fi corelate şi discutate.

Activitatea individuală presupune plasarea elevului şi a propriilor sale nevoi de învăţare, în centrul procesului instructiv-educativ. Avantajul suprem al acestei forme de organizare îl reprezintă oferirea de sarcini raportate la particularităţile psihoindividuale ale elevului. Astfel se dezvoltă nivelul individual de învăţare, corectîndu-se şi ameliorîndu-se anumite lacune. Deşi formă de organizare tradiţională, activitatea individuală vizează sedimentarea independentă a anumitor cunoştinţe şi propune o evaluare corectă şi obiectivă.

Avantaje:

- Iniţiază şi pregăteşte elevii pentru susţinerea examenelor naţionale;
- Dezvoltă tehnicile de muncă intelectuală prin studiul individual;
- Vizează însuşirea şi sedimentarea cunoştinţelor;

BDD-A27961 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:59:16 UTC)

- Învăţarea se realizează în ritm propriu, susţinînd autoinstruirea.

Dezavantaje:

- Nu implică în mod deosebit dezvoltarea abilităţilor de comunicare şi relaţionare;
- Sarcinile de învăţare nu sunt alcătuite diferenţiat;

Situaţiile de învăţare independentă presupun: lucrări, eseuri, teme pentru acasă, evaluarea prin teste, studiul individual, efectuarea de scheme şi desene, elaborarea proiectelor,etc.

Atît metodele tradiţionale cît şi metodele moderne sunt folositoare în predare, iar optarea pentru acestea depinde în exclusivitate de competenţele profesorului în a intui particularităţile personalităţilor elevilor. Metodele moderne au la bază progresele înregistrate de tehnică şi de ştiinţă şi instruiesc elevul prin oferirea de sarcini, ce conduc la aşa numita învăţare prin descoperire. Efortul trebuie depus de elev, parcursul acestuia reprezentînd obţinerea tuturor abilităţilor şi cunoştinţelor necesare.

Munca individuală

Creşterea cerinţelor de învăţare permanentă (educaţia permanentă) corespunde cu încurajarea studiului individual permanent. Normele sociale şi europene cotidiene impun educarea şi autoeducarea permanentă, ca soluţie a integrării active într-o societate, caracterizată de respect, comunicare şi comuniune. Munca individuală reprezintă mijlocul ideal de îmbunătăţire continuă a nivelului individual de cunoştinţe, precum şi dezvoltarea armonioasă a acestuia. Promovarea autoinstruirii impune educării elevilor către obţinerea deprinderilor cu privire la studiul independent, prin practicarea frecventă a acestei metode.

Activitatea individuală presupune rezolvarea de sarcini oferite în funcţie de particularităţile psihoindividuale ale elevilor, cu scopul de a-şi dezvolta nivelul propriu de învăţare. Este necesar ca sarcinile să fie adecvate nivelului şi particularităţilor elevilor. După cum am amintit anterior, marele avantaj al muncii individuale îl reprezintă crearea posibilităţii îmbunătăţirii şi dezvoltării continue a nivelului de învăţare individual. Studiul Limbii şi Literaturii Române implică studiul individual într-o foarte mare măsură, îmbogăţind şi sedimentînd baza cunoştinţelor dobîndite.

Activitatea individuală, deşi utilizată în predarea tradiţională în special în ceea ce priveşte temele de acasă, se integrează activ în procesul instructiv-educativ actual, îmbinîndu-se cu celelalte metode şi forme de organizare a demersului didactic. Acţiunea individuală, specifică acestei activităţi, constă în elaborarea de lucrări, compuneri, proiecte practice, rezolvarea de exerciţii, temele pentru acasă, studiul individual sau studiul în bibliotecă, etc. Desfăşurarea acestor activităţi implică elaborarea de mijloace specifice precum fişele de lucru, schemele, tabelele, organizatoarele grafice, etc.

Avantaje:

- îmbunătăţeşte nivelul de învăţare individual prin studiul individual aprofundat;
- dezvoltă abilităţile specifice muncii independente precum cercetarea, identificarea noţiunilor, elaborarea lucrărilor, gîndirea critică, etc;
- conform cercetărilor psihopedagogice mare parte din cunoştinţele se acumulează prin studiul individual;
- sarcinile sunt alcătuite conform particularităţilor personalităţii elevului, acesta fiind elementul principal al întregului demers didactic;
- elevii se concentrează asupra propriilor cunoştinţe şi îşi sistematizează noţiunile.

BDD-A27961 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:59:16 UTC)

Dezavantaje:

- în activităţile independente profesorul nu mai reprezintă sprijin pentru înţelegerea anumitor concepte, activităţiile fiind nesupravegheate de către acesta (ex: temele de acasă);
- nu urmăreşte şi dezvoltarea abilităţilor de comunicare şi relaţionare cu ceilalţi;
- se urmăreşte parcursul individual în procesul învăţării.

Disciplina Limba şi Literatura Română valorifică activităţile independente prin metode precum: studiul cu manualul, problematizarea, compunerea gramaticală, analiza lingvistică, învăţarea prin exerciţii, etc. Toate aceste metode, inclusiv metodele specifice evaluării, se organizează, de obicei, ca activităţi individuale, pentru aprofundarea studiului limbii şi, în special, pentru dezvoltarea nivelului individual de învăţare. Disciplina implică dezvoltarea gîndirii reflexive şi critice, susţinînd în mod deosebit formarea tehnicilor de muncă intelectuală.

Munca în grup

Odată cu apariţia noilor concepte pedagogice precum: dezvoltarea gîndirii critice, învăţarea prin cooperare, dezvoltarea creativităţii, strategiile interactive, **munca în grup** a devenit cea mai valorificată metodă şi formă de organizare a procesului instructiv-educativ. Plasarea elevului în centrul activităţii didactice oferă muncii în grup *avantaje* multiple:

- elevii îşi împărtăşesc unul celuilalt ideile, fiind parteneri alături de profesor, în procesul instuctiv-educativ;
- elevii experimentează, „învăţînd să înveţe";
- abilităţile dezvoltate sunt: comunicarea, cooperarea, munca în echipă, relaţionarea, respectul şi încrederea, luarea deciziilor, responsabilitatea, motivaţia;

Grupurile sunt alcătuite dintr-un număr de persoane care comunică între ele, pe parcursul unui interval de timp. Este necesar ca numărul persoanelor care alcătuiesc grupul să fie unul redus pentru a putea comunica şi relaţiona eficient. Elementele care susţin relaţiile ce se formează în interiorul grupului sunt: activităţile, sentimentele, comunicarea, munca în echipă, conduita, interacţiunea. Grupurile sunt caracterizate de:

- coeziune (solidaritatea membrilor, comunicarea, ataşamentul);
- marimea grupului;
- diferenţierile (relaţiile de putere).

Grupurile pot fi de mai multe feluri:

- grupuri formale
- gupuri spontane
- grupuri de bază

Disciplina Limba şi Literatura Română utilizează numeroase metode care valorifică munca pe grupe / perechi: linia valorilor, colţurile, lucrul în perechi, mozaicul, SINELG, jocul de rol, Gîndiţi-Lucraţi în perechi-Comunicaţi, Brainstorming, etc. Munca în grup stimulează competiţia, dezvoltă creativitatea şi cooperarea, îmbunătăţind gîndirea critică şi stimulînd productivitatea elevilor.

BDD-A27961 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:59:16 UTC)

Avantaje:

- dezvoltarea abilităţilor de comunicare şi relaţionare cu membrii grupului;
- concretizare mult mai eficientă a rezultatelor finale, datorită comparaţiei dintre răspunsurile oferite;
- dezvoltarea independenţei educative, a colaborării şi a spiritului colectiv;
- influenţă multiplă asupra elevilor.

Dezavantaje:

- rolul profesorului este limitat, fiind activ doar la începutul activităţii prin plasarea sarcinilor şi la final în evaluarea rezultatelor;
- elevii trebuie coordonaţi şi educaţi în spiritul colectiv, bazat pe respect şi colaborare, pentru a se putea integra activ în viaţa socială;
- evaluarea membrilor grupurilor poate implica dificultăţi.

BIBLIOGRAPHY

1.Albulescu, Ion, *Pedagogii alternative*, Bucureşti, Editura All, 2014;
2. Albulescu, Ion, *Pragmatica predării – activitatea profesorului între rutină şi creativitate*, Piteşti, Editura Paralela 45, 2008;
3. Cucoş, Constantin (coord.), *Psihopedagogie pentru examenene de definitivare şi grade didactice*, Iaşi, Editura Polirom, 1998;
4. Duşe, Carmen-Sonia, *Didactica disciplinelor de specialitate*, Sibiu, Editura Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu, 2006
5.Ionescu, Miron, Bocoş, Muşata (coord), *Tratat de didactică modernă*, Piteşti, Editura Paralela 45;
6. Lăudat, I.D. (coord.), *Metodica predării Limbii şi Literaturii Române în şcoala generală şi liceu*, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1973;
7.Mara, Elena Lucia, *Didactica Limbii şi Literaturii Române*, Sibiu, Editura Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu, 2010;
8.Oprea, Crenguţa, *Strategii didactice interactive*, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 2007;
9. Sălăvăstru, Dorina, *Psihologia educaţiei*, Iaşi, Polirom, 2004.

BDD-A27961 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:59:16 UTC)